

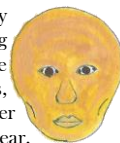
Sherlockiana

MEDDELELSER FRA
SHERLOCK HOLMES KLUBBEN I DANMARK
THE DANISH BAKER STREET IRREGULARS

Nr. 1, 2018 * 63. Aargang

"I hear of Sherlock everywhere"

"If it should ever strike you that I am getting a little over-confident in my powers, or giving less pains to a case than it deserves, kindly whisper 'Norbury' in my ear, and I shall be infinitely obliged to you." (Yell)

Redaktøren kort

Siden sidst har Sherlock Holmes Klubben afholdt sit Aarsmøde med tilknyttet generalforsamling og festmiddag. Det skete på den usædvanligt sene dato i januar, lørdag den 20. Datoen var årsag til en meget livlig diskussion ved mødet, som Arne Nielsen og Michael Skov Lambek rapporterer om her i bladet. Alle fotos fra Aarsmødet er taget af Bjarne Juul.

Redaktøren beklager at reportagerne fra mødet ikke beretter at Mark Borello fortalte forsamlingen hvilke tanker han gjorde sig da han skabte Klubbens logo, som medlemmerne har taget godt imod. Heller ikke at Peter Borberg fortalte om Storm P. og Sherlock Holmes.

Det beklages ligeledes at bladet ikke omtaler Monggaard og Ranilds pantomimequiz, som sidste år måtte aflyses på grund af tidnød. I år var der tid til at afvikle quizen, men den var vanskeligere at besvare end forventet. Beskedenhed forbyder redaktøren at nævne hvilke unge damer der vandt quizzens to omgange.

Nogle uforglemmeligt minutter indtraf da forsamlingen sang en fordansket udgave af "The Road to Baker Street," som blev skrevet af Harvey Officer til BSI-mødet i New York i 1942 og er blevet afsunget dér hvert år lige siden. Den splinternye danske udgave skyldes Palle Schantz Lauridsen, som elegant har undgået det problem at det er uhyre let at finde engelske ord der rimer på "street", men helt umuligt at finde danske ord som kan det samme. (Vi misunder svenskerne, som ikke har problemer med den kunst).

Klubbens strubeprestation blev akkompagneret af Palle selv på guitar, Bjarne Juul på harmonika og Michael Skov Lambek på elektrisk forstærket ukulele med basstreng. Og det bliver nok ikke sidste gang den sang synges ved Aarsmødet, naturligvis på melodien "The Road to Mandalay".

Samme Palles utrættelige arkivgranskning giver i øvrigt mange spændende resultater. På det seneste er det bl.a. Storm P.-Museets arkiv der har åbnet sig for ham. Det portræt af Sherlock Holmes som ses i bladhovedet over disse linjer, er et som den 18-årige Robert tegnede i 1901, længe før han fandt sin egen, uforlignelige stil. Vi glæder os til at høre mere om Palles arkivfund.

Kåre Johannessen er "privatpraktiserende historiker" og har været inspektør på Middelaldercentret i Nykøbing Falster. Mange vil kende ham som en af deltagerne i Historiequizen på DR, hvor han er letgenkendelig med sit hvide skæg og sin elegante hat. Han har en spændende blog, hvor han skriver om historiske emner. For nylig har han her skrevet om den virkelige professor Moriarty, og han har generøst givet os tilladelse til at trykke sin fine artikel i *Sherlockiana*. Læs den og nyd den. Johannesens blog kan læses på denne adresse: kaarejohannessen.dk.

Et andet indslag om Forbrydelsens Napoleon er Anne Holst Thorsners digteriske skåltale, som hun fremførte ved Aarsmiddagen.

Klubbens præsident, Jens Byskov Jensen, var i New York i den første weekend i januar for at deltage i de årlige BSI-fester i den snekolde by. Hans rapport fra begivenhederne kan læses i dette nummer. Præsidenten ønsker desuden at meddele dette:

"Ved Aarsmødet blev det diskuteret, om man fortsat ønskede at fortsætte traditionen med **de årlige galopløb i Aalborg**. Silver Blaze-løbet går tilbage til 1963, og Professor Moriarty Memorial er redet siden 1976. Ved Aarsmødet var der ikke den store opbakning til løbene - måske fordi kun de færreste af Klubbens medlemmer igennem årene har deltaget i løbene. I bestyrelsen har vi ligeledes diskuteret galoptraditionen både før og efter Aarsmødet, og det er tydeligt, at præsidenten står alene med ønsket om at holde traditionen i hævd. Med resten af bestyrelsen imod sig må præsidenten derfor bøje sig - omend meget nødigt og ikke uden en tåre i den sherlockianske øjenkrog. Dette års galopløb i Aalborg bliver de sidste, og datoen er **torsdag d. 10. maj**, Kristi himmelfartsdag."

Det påtænkes at arrangere en udflugt til begivenheden.

Og endelig blev Gunnar Berndorf udnævnt til æresmedlem. Læs mere inde i bladet.

Sherlockiana udkommer 3 gange om året
redaktion@sherlockholmesklubben.dk
Redaktør: Svend Ranild
Sat med Baskerville
Grundlagt i 1956 af
A. D. Henriksen

ISSN 0902-0330

Generalforsamlingen

Af Arne Nielsen

Referat af Klubbens generalforsamling 20. januar 2018

1 - *Valg af dirigent og referent:* Jørgen Jespersen blev valgt til dirigent og Arne Nielsen til referent.

2 - *Præsidentens beretning:* Beretningen blev forestået ved Svend Ranild, som fortalte, at vor præsident, Jens Byskov Jensen, var ramt af influenza efter sit besøg i New York, hvor vintervejret var slemt.

Der havde været to teaterstykker med hver 3 medvirken-
de i løbet af året. Klubben var repræsenteret ved 4 bestyrelsesmedlemmer blandt publikum begge gange.

Bjarne Nielsens museum har stået urørt i 2 år, og en del ting er blevet overtaget af folk fra klubben.

Christian Monggaard er webmaster på klubbens hjemmeside. Samtlige numre af *Sherlockiana* fra alle hidtil 62 årgange kan nu læses på hjemmesiden.

Så gjorde Ranild en afstikker omkring Klubbens historie. Stiftet i december 1950 af A.D. Henriksen, som indkaldte 9 andre personer, alle mænd, til at lege med. Et af de stiftende medlemmer var den nu 97-årige Gunnar Berndorf. I de

mellemliggende år havde han taget en afstikker til de to andre ærværdige Holmes-selskaber i Danmark, men var vendt tilbage til Klubben for nogle år siden. Nu havde bestyrelsen med applaus og stor glæde besluttet at udnævne Berndorf til æresmedlem af Klubben.

3 - *Årsregnskabet:* Skatmester Michael Skov Lambek bemærkede, at han var gjort opmærksom på, at man i den mundtlige gennemgang af årsregnskaber ikke nævner nogen tal. Kontingentet var uændret fra sidste år. Portoudgifterne er faldet i forbindelse med digitaliseringen af kommunikationen. Der havde været nogle udgifter i forbindelse med transport og opbevaring i forbindelse med Bjarne Nielsens efterladte effekter. Regnskabet godkendtes med applaus.

4 - *Vedtægtsændringer:* Der var fra bestyrelsens side fremsat forslag om at ændre datoen for årsmødet fra 6. januar til 4. marts, og Svend Ranild fremførte, at der i forbindelse med den indtil nu gældende dato havde været vanskeligheder med at skaffe lokale, at vejret ofte var uvenligt. Og at tilfældigheder havde fået Christopher Morley i USA til at beslutte at møderne skulle holdes 6.

januar eller deromkring, da han uden beviser og indicier postulerede at 6. januar var Holmes' fødselsdag. Bestyrelsen fremhævede, at 4. marts var en ubetvivleligt dateret betydningsfuld dato i Conanen - den dag i 1881, da Watson og Holmes' eventyr sammen begyndte, som skrevet står i *A Study in Scarlet*, kap. 2.

Nils Nordberg indvendte, at 4. marts også var problematisk, da Krimimessen i Horsens afvikledes deromkring. Han foreslog i stedet den 29. april, idet det var på denne dato, at Sherlock Holmes vendte tilbage til livet efter sit treårige fravær efter døden i Reichenbachfaldet. Tøvende indvendinger fra de omkringsiddende gjorde ham usikker på datoen.

Alvin Andersen fremførte, at den 4. april også kunne begrundes, da vor tidligere præsident Bjarne Nielsen havde ført bevis for, at Mesteren var født på denne dato. At Bjarne Nielsen også var født på denne dato, var ifølge ham selv ganske tilfældigt.

Mia Lagergaard Stampe sagde, at man jo kunne vedtage, at bestyrelsen kunne fastsætte, hvad der var praktisk, og iøvrigt bibeholde den nuværende dato.

Dirigenten kaldte her til orden og lod de to forslag, 4. marts og 29. april komme til vejledende afstemning. Der var 6 stemmer for den 4. marts og 10 stemmer for den 29. april.

Dirigenten kaldte til orden og fastslog, at alternative forslag måtte komme op til næste års generalforsamling og dér være bestyrelsen rettidigt i hænde, gerne med passende begrundelse.

Forslaget om den 4. marts, som havde været bestyrelsen rettidigt i hænde, kom til endelig afstemning. Vi var 29 medlemmer samlede, og der var 12, der stemte for forslaget, som dermed var faldet, da der skulle være 2/3 flertal for forslaget.

5 - *Valg af bestyrelse:* Bestyrelsen har siden sidste valg bestået af disse 5 medlemmer:

Præsident: Jens Byskov Jensen

Vicepræsident: Svend Ranild (også redaktør af *Sherlockiana*)

Skatmester: Michael Skov Lambek

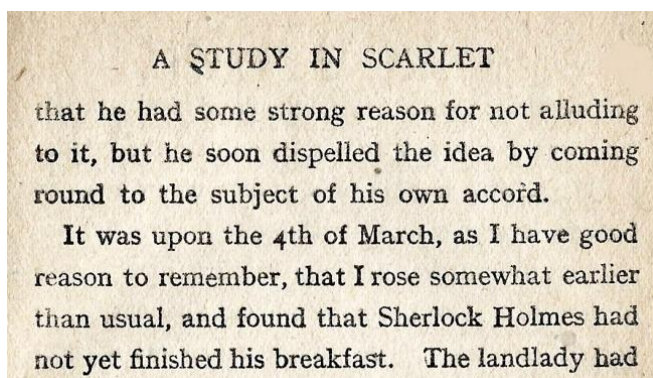
Uden portefølje: Christian Monggaard (som desuden er Klubbens webmaster)

Uden portefølje: Palle Schantz Lauridsen

Revisor: Torben Carlsen (ikke medlem af bestyrelsen)

Alle genvalgtes.

6 - *Eventuelt:* Alvin Andersen talte om, at han syntes, at klubben skulle tilbage til rødderne, og nævnte, at hans tand-

læge i Allerød havde forældre, som havde haft en kiosk i Vanløse, med frække damer på øverste hylde i udstillingsvinduet, hvor Alvin i 1966 købte Martins Forlags udgave af Adrian og John D. Carrs fortællinger.

Michael Skov Lambek problematiserede klubbens årlige støtte til Silver Blaze- og Moriarty-galopløbene i Ålborg, hvor præmien årligt kostede Klubben 1100 kr.; en meget stort post på budgettet. I sin tid var det aalborgenser Henry Lauritzen, som indstiftede prisen og dengang betalte prisen af egen lomme. Henry døde i 1990, og daværende præsident Bjarne Nielsen videreførte prisen på Klubbens regning. Det fremførtes, at der ikke er mange galopentusiaster tilbage i Klubben. Kun æresmedlem Sten Bichel argumenterede for bevare støtten. Mia Lagergaard Stampe argumenterede imod galopløbet; man skal vogte over traditioner, men denne havde vist haft sin tid. Christian Monggaard udtrykte manglende interesse for galopløb. Han var i færd med at finde materiale frem om Henry Lauritzen, men mente, at galopløbene havde haft sin tid.

Der afholdtes en vejledende afstemning om interessen for galopløbet. Kun 2 stemte for at fortsætte vores engagement. 27 stemte imod. Generalforsamlingen afsluttedes med applaus.

Forsynet med efterskrift (I)

Af Michael Skov Lambek

det Herrens Aar 2018 afholdtes Aarsmødet i Sherlock Holmes Klubben lørdag d. 20. jan. på restaurant Maven. Her blev de fremmødte gæster som de efterhånden næsten traditionelle kuvertgaver præsenteret med ikke mindre end to mindre sherlockianske skrifter. Det ene var *Elementer* af den vise Hr Svend Ranild, det andet *Forsynet med blomster* af en vis St Michael, redigeret & annoteret af en ganske uvis Frk Agnes dei Fluvius.¹ På hver deres meget forskelligartede og idiosynkratiske facon var begge disse skrifter pudsigt nok inspireret af Broder Ronald Knox, der i 1911 satte det første skel og nedlagde den højhellige grundstamme for al senere forskning i Hr Sherlock Holmes.

Først og fremmest kan skriftet *Elementer* (det gule) nydes for dets egne særegne, næsten lyriske fortolkninger af tekstuddrag fra Den Hellige Conan² ud fra de 11 græskbenævnte punkter opstillet af omtalte Br Knox – punkter som enhver ordentlig Sherlock Holmes-historie består af. Ja, så skelsættende

1: For de medlemmer, der kun kunne være til stede i Aanden, vil de omtalte forfattere sikkert være leveringsdygtige i et par ekstra eksemplarer.

2: Fred være med den.

de var højhellige Knox' bidrag, at enhver sherlockiansk forsker/forfatter må bøje sig i støvet herfor...

Om end visse af Hr Ranilds videnskabelige pointer måske synes rigeligt korte & abrupte for et stykke forskningsresultat, formår denne lærde forfatter dog at forlene dem med en næsten poetisk karakter på deres & hans helt egen måde.

20 01 Skriftet *Forsynet med blomster* (det brune) skal imidlertid lige have et ekstra, lille *Efterskrift* med på vejen, idet noget af dets indhold faktisk skulle vise sig underfuldt profetisk for en anden del af aftenens forløb. Thi, som traditionen også foreskriver, afholdtes i forbindelse med Aarsmødet d. 20. jan. nemlig også Generalforsamlingen, hvor et punkt netop var til afstemning: forslag om ændring af vedtægternes §4 og flytning af datoen netop for afholdelse af selvsamme Aarsmøde & Generalforsamling. Og stor var viden om – og endnu større interessen for – nye, mulige & relevante datoer. Datoer. Datoer!

06 01 Datoen for Aarsmødet har traditionen tro og indtil nu været Mesterens egen fødselsdag på den hidtil accepterede dato d. 6. jan. Denne har længe af fl. årsager vist sig for upraktisk, for kold & våd, for umødigt stressende; og som om dét ikke er nok: Når det så efterhånden oven i købet har vist sig blot at være den originale stifter af BSI's lillebrors fødselsdag – og uden direkte tekstuel understøttet bevis i *Conanen* – må der nye boller på den koldlegerede, conanisk-kronologiske suppe! Således hørtes fl. fremmødte, selvbestaltede sherlockianske eksperter, bl.a. d'herrer Nils Nordberg & Michael Lambek, prøve at give den også som shakespearianske eksperter in spe. Som kan ses, resulterede dette i fl. reaktioner...

Og hvis *Hamlet* virkelig er så meget mere citeret³ end de to normalt anvendt til at argumentere for januardatoen fra *Helligtrekongersaften*,⁴ så holder dét argument i al fald ikke længere.

04 03 Bestyrelsen kom så med, hvad de selv fandt et ellers ganske fortrinligt forslag om den første dato i Den Hellige Conan⁵ for Hr Holmes & Dr Watsons første sag sammen: d. 4. marts fra *En/Et Studie i Rødt*. Dette ellers udmærkede og velpropositionerede forslag vandt imidlertid ikke megen genklang blandt de andre forsamlede generaler. Bl.a. ville den nok kollidere med op til fl. internationale krimimesser såsom den kendte i Horsens og den mindre kendte i Oslo. Og Sherlock Holmes Klubben i Danmark vil jo meget nødtigt være den, der står i vejen for at deltage i og bidrage til den nationale, endsige internationale forskning og udbredelse af Mesterens eviggrønne navn! Så flere andre conaniske datoer måtte således komme på det veldækkede bord med henblik på en ny dato for Aarsmødet i Sherlock Holmes Klubben. Og det gjorde der.

3: Og det er den: bl.a. HOUN, LADY, REIG plus de løse parafraser...

4: Kun EMPT & REDC.

5: Se note 2.

05 04 Til eksempel kan nævnes Hr Alvin Andersen, der her ses usædvanligt salvesfuldt plædere for datoen d. 5. april... Baggrunden for denne dato var, at Hr Bjarne Nielsen engang tilfældigvis plæderede for den. Baggrunden herfor var, at det var en vigtig dato for en vigtig fødselsdag, Hr Holmes'. Og så også Hr Niensens egen. Helt tilfældigvis, naturligvis.

Dernæst kom en anden conanisk dato på dugen, nemlig den for Mesterens tilbagevenden efter det nærfatale møde med den djævelske Prof Moriarty ved Reichenbach. Bl.a. støttede Frk Elena Ranild forslaget for, at denne dato ville være yderst relevant for afholdelse af Aarsmødet.

Og som sagt berørte den omdelte katekismus, *Forsynet med blomster* [s.d.], ganske tilfældigt de mere el. mindre kendte religiøse aspekter af Sherlock & Hans Sherlockianere – og derved også netop Hans død og genopstandelse. Og hvis Holmes er en Gud,⁶ er Hans tilbagevenden naturligvis en reel Genopstandelse! Og så hvilken bedre anledning at fejre? Og så med et Aarsmøde?

Men hvornår er så den konkrete dato for denne Genopstandelse??

29 04 Således i første omgang mente førømtalte sherlockianske ekspert Hr Nordberg ganske bestemt, at handlingen i novellen *Det Tomme Hus* og derved Holmes' tilbagevenden måtte have fundet sted omkring den 29. april. Den dato, da Holmes afslører sin opstandelse fra de døde for den intetanende og godtroende Dr Watson. Der, som den gode, troende mand, han er, besvimer ved gensynet af den genopstandne Holmes!

04 04 Men efter nogen krono- & analogisk betænkningstid (inkl. digital konsultationstid) landede samme Nils ganske bestemt på datoen for genopstandelsen på d. 4. april!

Men dette viser sig nu som faktisk værende blot *én ud af flere mulige* tolkninger af de oplysninger, Holmes' Profet giver os i Den Hellige Conan.⁷

31 03 Thi til eksempel omtaler førnævnte *Forsynet med blomster* (p. ix) Holmes' Genopstandelse som faldende på d. 31. marts. Og hvad skal man nu tro?! Kan denne dato siges at passe eller ikke at passe med de blotte oplysninger, der opremses i Den Hellige Conan⁸? Det eneste, man faktisk bare med nogenlunde sikkerhed kan sige derom, er, at teksten officielt blev udgivet i okt. 1903 – og idet forårsblomster nævnes, foregår handlingen engang i løbet af våren 1894:

30 03 Så klart med måned og datos nævnelse (den 30. marts var en fredag) skriver Watson først om selve mordet på den unge adelsmand, The Hon Ron Adair:

6: Og dét er der vist ingen "hvis" om! Læs Skriften på Væggen. (Men hvad skal man dog mene, mene...)

7: Fred være med den. Og med ham. Profeten. Watson.

8: Fred være med det: Den opmærksomme læser vil have opfanget meningen efterhånden...

"Yet it was upon this easy-going young aristocrat that death came in most strange and unexpected form between the hours of ten and eleven-twenty on the night of March 30th, 1894."

Så skulle man måske nok tro, at der ikke var grund til tvivl herom. Men i så fald skulle man tage meget fejl. For som med alt andet, Dr Watson har nedfældet, er der al grund til tvivl. Thi kort efter i novellen skriver Watson om den tilbagevendte Holmes' længere, detaljerede beretning om, hvad der hændte efter Reichenbach:

"... Such was the remarkable narrative to which I listened on that April evening ..."

Ja, som alle af Watsons forvirrende og ofte obskure tekster skal denne nemlig også udlægges!

Ellers præsenterer skriftet *Forsynet med blomster* [s.d.] ingen yderligere form for eksegetisk tolkning af disse oplysninger; men nævner blot, at disse heller ikke har givet nogen grund til megen højtideligholdelse herfor. Således repræsenterer dette skrift blot én tolkning ud af adskillige mulige; og endda én af dem, der ikke "fortolker" så meget som andre. Men stor var forvirringen.

20 01 Så stor faktisk, at det acceptable to-tredjedels flertal ikke kunne opnås om nogen af de foreslåede datoer for flytning af Aarsmødet. Og derfor måtte den her sete strenge, men retfærdige, dirigent Jørgen Jespersen lade afstemningen

falde helt... Men selve stemningen faldt heldigvis ikke: for da blev fedekalven (krondyret) båret ind og selve festmiddagen kunne påbegyndes!

Men selve det sigende faktum, at en så conanisk alvidende sherlockiansk ekspert som Nils overhovedet kunne være i tvivl, skulle netop have givet de overraskede, fremmødte medlemmer et vink med en Hansom-vognstang om problemets udforskede kompleksitet! For hvem på Aarsmødet har normalt den største encyklopædiske kendskab til og viden inden for alle conanske discipliner?

Knowledge of Literature. – Nils.

" " Philosophy. – Nils.

" " Botany. – Variable.

" " Quizzes. – Nils!

" " Chronology. – Nils; – og så fremdeles...

Dette viser nemlig blot hvor overraskende megen tvivl & usikkerhed, der netop hersker om den nøjagtige fastsættelse af & forskning i datoen for Holmes' genopstandelse i *The Empty House*! Man forstår skam visse af de tilhørende medlemmers her sete overraskelse...

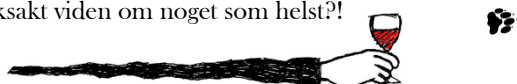
Men heldigvis er de – & vi – ikke overladt helt til sig – el. os – selv på denne Herrens mark! Inden for den conaniske subdisciplin med at etablere den eksakte kronologi af Watsons Hellige Skrifter forefindes nemlig heldigvis et halvt dusin såkaldte ”kronologister” el. ”kronologikere”. Grundet deres antal i visse kredse går de naturligvis under betegnelsen ”The Six Napoleons”. Og hvad har disse at sige om alt dette? Er de i stand til mere konkret og korrekt at udlægge Watsons uklare tekst for os?

Ja, idet avis- & bladføljetoner igennem tiden har vist sig yderst populære, så læs mere herom i næste nummer af *Sherlockiana* – og få svarene på disse presserende og sikkert mange andre spørgsmål:

? Er Watson i virkeligheden ikke nogen særlig velkvalificeret doktor? Kan han virkelig have været besvimet i længere tid, end han selv aner? Er det overhovedet muligt at være ubevidst bevidstløs i over et helt døgn?

? Er Holmes i realiteten ikke nogen særlig kortfattet & præcis fortæller? Kan han virkelig ikke gøre en lang historie kort? Er det overhovedet muligt at fordybe sig så meget i detaljer, at ens forklaring kan tage så lang tid som et helt døgn?

? Har Watson heller ingen særlig kvalificeret viden om botanik? Kan det passe, at nogen virkelig ikke véd, om krokus kan være i fuldt flor i marts måned? Har Watson overhovedet nogen eksakt viden om noget som helst?!

Under skrivningen af sit referat af generalforsamlingen ønskede Arne Nilsen at få klar besked om Nils Nordbergs fremhævelse af den 29. april som en markant sherlockiansk dato. Adspurgte svarede Nils dette:

”Poenget var at hvis man skulle velge en ny dato syntes jeg det kunne være naturligt å feire Sherlock Holmes’ ”gjenopstandelse” – slik Påskemorgen, ikke Jesu fødsel, er den viktigste dag i det kristne kirkeår. Men så gjorde jeg altså den feil at jeg trodde det var 29. april 1894 Holmes åpenbarte seg for dr. Watson. Jeg hadde forvekslet med en av de foreslåtte datoer for Holmes’ ’død’ ved Reichenbach, og datoen i 1894 skulle vært 4., evt. 5. april. Dette ble jeg heldigvis gjort oppmerksom på av omkringsittende venner.

5. april var jo for øvrig Bjarne Nielsens fødselsdag, så det kunne jo vært et rett hyggelig valg, men datoen er problematisk, for den vil sannsynligvis stadig kolliderer med påsken. Jeg valgte derfor i all ydmykhet å trekke forslaget.

For å parafrasere fritt: Skulle jeg komme til å bli litt for høy på pæra, vennligst hvisk ’29. april’ i øret på meg, og jeg vil være for evig takknemmelig.”

Skåltale for Moriarty

Af Anne Holst Thorsner

We see him here
We see him there
Sherlockians see him everywhere

Is he in heaven?
... Really, that would not be well
Is he in hell?
... Most would find it an easy sell

I visse henseender er han egentlig bare et lille kvæk
Han er reelt hurtigt væk
En kriminel ud af mange
Der alle gør os bange

En skurk, nuvel
En mand af manipulerende sjæl
En hjerne af navnkundigt stål
Hverdagsmands med den ikke kan stå mål

Hans geni betyder en sand sagnfigur
Der altid i vore sind ligger på lur
Han sniger sig frem gang på gang
Selvom Watson ham kun sjældent synger en sang

Holmes, vor navnkundige helt,
Husker ham dog helt bestemt
Han mindes – med ærbødig reverens – den ene mand,
Der vel kunne overgå ham i sin forstand

Denne mand, der som edderkoppen i sit spind
Aldrig afventer den rette vind
Trådene trækkes blot florlet hid og did
Og alle får at føle hans udspekulerede bid

Alskens skribenter i karakterregisteret ham finder
Sætter deres skurke på hans høje tinder
Nogle er næsten lige så geniale
De fleste dog kun ganske bestiale
De er ondskabens almindelige skygger
I deres hobe de denne Napoleon underbygger

Uden skurk, ingen helt
Historien ville humpe fælt
Vi må for denne herre skåle
Ingen anden kan sig med ham måle

Moriarty! Må hans svimlende geni
Aldrig gå nogen forbi!

Skål!

Denne skåltale serveredes af et af Klubbens nyeste medlemmer ved årsmødet. Andre skåltaler blev holdt af andre nye medlemmer, Paw Mathiasen (Mrs. Hudson) og Katja Dahlstrøm Storm (Brother Mycroft). Skåltalen for *The Woman* blev holdt af en af Klubbens gæster, Michael Bjærre. Michael er siden blevet Klubbens nyeste medlem.

Gunnar Berndorf – nyt æresmedlem

Af Svend Ranild

Når man træder ind i Gunnar Berndorfs hyggelige lejlighed, opdager man snart at beboeren ikke er bange for at skilte med sin store interesse for Mesteren – Sherlock Holmes. Michael Skov Lambek og overtegnede var ikke et øjeblik i tvivl om at vi var kommet det rigtige sted hen da vi besøgte Gunnar i Holbæk en uges tid efter Aarsmødet for at overrække ham diplommet der attesterer hans udnævnelse til æresmedlem af Sherlock Holmes Klubben.

Der hænger en deerstalker på en knage i entreen. Og på en af dørene dér sidder et skilt med et gadenummer, fjernet fra en adresse et ukendt sted i Danmark og anbragt inden-dørs i Holbæk. Nummeret er 21B – det måtte være rigeligt for almindelige mennesker, for kun Mesteren selv kunne bo i 221B, mente skiltets giver, æresmedlem Niels Birger Wamberg. Over skiltet sidder et elegant portræt af Holmes fra dennes hånd. Soveværelsets vægge er prydet af Conan- og Holmes-billeder. Vi hjalp Gunnar med at udskifte et af billederne med æresdiplomet.

Stuen er præget af bogreoler; smukke, solide møbler, som Gunnar har bygget med egne hænder. Og ikke mindst prydet af en fin samling bøger som vi besøgende nikkede anerkendende til: Sherlock Holmes og andre Conan Doyle-værker, sekundære værker som Baring-Goulds fyldige *Annotated SH* og andet – anskaffet siden ungdommen og helt frem til de seneste års første komplette kronologiske danske oversættelse af Conanen. Et langt livs kærlighed til emnet lyser fra hylderne.

Gunnar blev født i 1920, og den 1. maj fylder han 98 år. Alderen har slidt på Gunnars øjne og ører, men han hjælper sine svækkede sanser med flere elektroniske hjælpemidler, som er sjældne at se anvendt i hans aldersgruppe. Et smart læseapparat som forstørrelse læsestof der lægges på pladen, er helt uundværligt. Når han læser og skriver emails, er bogstaverne centimeterhøje på computerskærmen. Hver dag tager han en rask spadseretur på byens gågade. Og han har en skarp hukommelse og fortæller levende om sin vej ind i Sherlock Holmes' univers.

Ungdomsvennen John Darville – jazzmusiker og senere også chokoladegrosserer – var Gunnars ledsager på rejsen ind i universet. Sammen hjemsogte de københavnske antikvater i 1930'erne og -40'erne på sporet af Holmes. Og hver lørdag aften var det jazzmusik der var genstand for deres opmærksomhed, ofte i Kunstnerkælderen ved Tivoli – ”et sprudlende mødested for livsglade københavnere,” skrev Otto Leisner i sine erindringer.

Sidst i 1950 læste Darville i avisen at en hr. A.D. Henriksen søgte efter personer med interesse for Sherlock Holmes

som var interesserede i at starte en klub hvor interessen kunne dyrkes under ordnede forhold. Han fortalte det til sin ven, og de meldte sig begge under de mulige faner. De blev kaldt til afhøring hos A.D. på hans arbejdsplads i sygekassebygningen ved Nørreport Station, lige ved siden af Restaurant Buriis, hvor klubmøderne senere fandt sted. Da Gunnar adspurgte om sit arbejde svarede at han var fotograf, mente A.D. at han ville være ideel til at dokumentere den kommende klubs arbejde, og da eksaminationen i Gunnars engagement i Mesterens meriter var faldet tilfredsstillende ud, vurderedes han at være klubværdig.

De to venner var blandt den håndfuld personer (mænd) som stiftede Sherlock Holmes Klubben ved årsskiftet 1950/51. Gunnar var klubmedlem nr. 9. En af pionererne.

Klubbens første årti var mødernes højdepunkter når medlem nr. 14, Poul Arenfalk, underholdt selskabet med sine foredrag. ”Vi jublede,” siger Gunnar om de episoder.

En i Klubben sangomspunden begivenhed, hyllet i fortidens tåger, udspandt sig ved Aarsmødet i januar 1961 på Hotel Victoria, hvor Arenfalk kom i verbalt klammeri med A.D. (Klubbens generalsekretær) fordi han var forståeligt vred over at A.D. mente at have råderet over hans sherlockianske skrivelser og kunne distribuere dem efter forgodtbefindende, også helt til USA.

Skænderiet inddrog det øvrige selskab og kulminerede da en halv snes af medlemmerne rejste sig og udvandrede, træt af A.D.s diktatoriske facon. Gunnar var et af dem. Udvandrerne stiftede selskabet The King of Scandinavia's Own Sherlockians, som i 1976

fusionerede med det gamle The Sherlock Holmes Society of Copenhagen, Danmarks første Holmes-selskab.

Efter at Gunnar var blevet pensioneret i 1987, tog han igen kontakt til vores klub, skrev flere artikler i *Sherlockiana* og søgte igen tilbage til rødderne da han var det sidste tilbageværende medlem af de to alternative selskaber. Og seks årtier efter at han var med til at starte Sherlock Holmes Klubben, blev han igen medlem hos os. Han har dog ikke kunnet deltage i vores møder i de senere år da hans syn og hørelse gør samvær med mange mennesker vanskeligt.

Gunnar har været mange ting: fotograf, pensionatsejer, gotelejer, familievejleder, fuldmægtig, hobbybogbinder, pensionist i foreløbig 30 år – men har altid været *sherlockianer*. Michael og jeg skålede med ham i hans hjemmebryggede ”Mrs. Hudson's Blackberry Liqueur,” en vellagret væske, tilberedt med kærlighed, da vi sagde farvel efter nogle hyggelige timer i selskab med en sand sherlockianer.

Datoer, giv mig datoer!

Af Bjarne Nielsen

Dette er ikke – og jeg understreger *ikke* – et forskningsarbejde. Det er en opsummering af forskningsarbejder, som jeg har fundet yderst interessante, og som jeg finder af vital betydning for den sherlockianske verden – og hermed ogsaa den danske.

De artikler, jeg bygger min opsummering paa – og jeg lover Dem, kære læser, at dette er virkelig kun en opsummering – kan findes i *Baker Street Miscellanea* Nr. 28, Vinter 1981: "On the Birthday of Sherlock Holmes" af Steven Lauria; i *Baker Street Miscellanea* Nr. 34, Sommer 1983: "April 5, 1894" af Raymond L. Holly; og i *The Deal Table*, Efteraar 1987: "Date of Birth" af Raymond L. Holly.

Alle tre artikler drejer sig om et af Conanens vitale spørgsmaal, som ifølge artiklerne aldrig er blevet taget tilstrækkelig seriøst. Og jeg er decideret tilbøjelig til at give dem ret. Det har i umindelige tider været en fastslaaet kendsgerning, at Sherlock Holmes blev født d. 6. januar 1854. Aarstallet kan vi naturligvis fastslaa med en til vished grænsende sandsynlighed. I "His Last Bow" beskrives han som "en høj, mager mand paa tres", og der kan ikke være nogen rimelig tvivl om, at historien foregaar i 1914.

Datoen er derimod et helt andet problem. Hvorfra stammer egentlig denne overlevering? Ifølge d'herrer Lauria og Holly – og jeg har egentlig aldrig set det modsagt noget steds – er den opstaaet paa følgende maade: Ved den første middag i "The Baker Street Irregulars" d. 5. juni 1933 har et eller andet tilfældigt medlem med horoskoper (!! – "No ghosts need apply, Watson") som hobby sat datoen som "sandsynligvis d. 6. januar. Dette morede mig, da det faldt i traad med Dr. Felix Morleys fødselsdag d. 6. januar 1894."

Andre datoer har naturligvis været fremme i tidens løb. Blandt andet har juni været nævnt, fordi Holmes af Dronning Victoria modtog en smaragdslipsenaal, og smaragden er stenen for juni maaned, og det ville have været naturligt for dronningen at vælge netop hans fødselsdagssten.

Denne teori har dog aldrig vundet almen udbredelse.

I 1957 kom Nathan Bengis med det første canoniske argument for d. 6. januar. Han citerer *Frygtens Dal* og pointerer, at Holmes "sad med hovedet støttet i haanden, og med morgenmaden urørt foran sig..." om morgenen d. 7. januar. Og han fortsætter:

"Det er indlysende, at der har været en mindre festlighed aftenen før i anledning af Mesterens fødselsdag, og at hans manglende appetit skyldes tømmermænd."

Ogsaa Baring-Gould gaar ind for d. 6. januar (hvilket i sig selv burde tale til gunst for en hvilken som helst anden dato. Er der noget som helst, den mand ikke gaar ind for?). Hans argument er:

"Holmes citerer ofte Shakespeare, men *Helligtrekongersaften* er det eneste skuespil, som Holmes citerer fra to gange; Helligtrekongersaften er d. 6. januar. Altsaa var Holmes særlig glad for dette skuespil, fordi d. 6. januar var hans egen fødselsdag."

Tillad mig at opsummere den samlede argumentation:

1. En astrolog (!) og en strøtanke hos Christopher Morley om, at det kunne være morsomt, hvis Holmes' fødselsdag var den samme som hans bror Felix's.

2. Baring-Goulds argumentation omkring *Helligtrekongersaften*. Men betænk, at Baring-Gould var ogsaa manden, der i samme bog lod Holmes dø paa en bæk i Sussex med ordet "Irene" paa læberne.

3. Nathan Bengis's argument at Holmes skulle have haft tømmermænd d. 7. januar i "Frygtens Dal". Men hvorfra kommer tømmermænd? Umaadeholden druk (her taler jeg ikke af egen erfaring!). Og har vi noget som helst andet tegn paa, at Holmes skulle drikke umaadeholdent? Det bør her bemærkes, at en eventuel festligholdelse af Holmes' fødselsdag næppe kunne bestaa i umaadeholden brug af kokain, da Watson som bekendt ikke gik ind for dette nydelsesmiddel. Desuden giver det efter sigende ikke tømmermænd.

Er vi enige saa langt? Det virker som det rene sludder, ikke?

Lad os saa gaa til d'herrer Lauria's og Holly's forskningsresultater. Jeg maa atter gøre opmærksom paa, at dette er en opsummering, saa hvis der skulle forekomme huller i argumentationen, skyldes de uden tvivl kun min egen ringe evne til at videregive disse i mine øjne saa overbevisende deduktioner.

Jeg skal afstaa fra at forsøge at opsummere i samme elegante og velskrevne sprog, som d'herrer Lauria og Holly saa til fulde behersker. Mine egne ringe evner maa indskrænke sig til at videregive kendsgerninger, argumenter og deduktioner. Og jeg videregiver dem, som de forekommer mig mest overbevisende.

Mr. Lauria's argumentation:

1. Torsdagen før paaske ("skærtorsdag") hedder paa engelsk "Sheer, Sher eller Shier Thursday", fordi man denne dag havde for vane at skære ("sheer") sit skæg, lade sig barbere og klippe ("sher a lock"), til den kommende højtid.

2. Det var almindeligt at give navn efter dagen eller dagens helgen.

3. I 1854 faldt "Sher Thursday" (skærtorsdag) paa d. 13. april. Derfor er Holmes født d. 13. april 1854.

Mr. Holly er enig i grundargumentationen men ikke i datoen. Hans argumentation lyder:

1. Ifølge den anglikanske kirke blev man ikke navngivet efter fødselsdatoen men efter daabsdagen ("navnedagen").

2. Daaben fandt sted paa "ottendedagen", ganske som jødernes omskæring.

3. Hvis Sherlock er opkaldt efter "Sher Thursday", er han døbt den 13. april 1854 og derfor født otte dage tidligere, nemlig den 5. april.

Endelig har Mr. Holly en bemærkning til dette, der giver god mening, hvis man godtager de ovenstaaende argumenter. Det er alment accepteret, at Holmes vendte tilbage i "Det Tomme Hus" paa en "mørk og raakold aften". Den eneste dag i begyndelsen af april 1894, der svarer til denne beskrivelse, var torsdag den 5. april. Og som Steven Lauria skriver i et brev til Mr. Holly vedrørende netop dette: "Det ville ligne Holmes at arrangere et saa teatralisk nummer som at vende tilbage paa sin fødselsdag – oven i købet sin fyrretyvende."

Jeg mener, at de ovenstaaende argumenter uden skygge af tvivl beviser, at Holmes's fødselsdag for fremtiden bør fejres den 5. april. I sikker forvisning om Sherlock Holmes Klubben i Danmarks klartseende og uhildede dom, skal jeg hermed lægge det ud til videre diskussion. These are indeed, i mine øjne, not deep waters.

Dersom nogen skulle ønske fortsat og af ren veneration at fejre Felix Morleys fødselsdag den 6. januar, kan der naturligvis arrangeres en mindre festivitas (dog uden umaadeholden alkoholindtagelse). Men for mig er sagen klar. Sherlock Holmes blev født 050454.

Bjarne Nielsen
CPR 050445-....

Noter

1. "Clinical Notes by a Resident Patient", *The Baker Street Journal* (Old Series) 1:3, 1946, p. 289.
2. "What Was the Month?", *The Baker Street Journal* 7:4, Oktober 1957, pp. 204-214.
3. *The Annotated Sherlock Holmes*, 1967, Vol I, pp. 47-50.

Denne artikel er tidligere blevet bragt i *Sherlockiana* – i nr. 4, 1988. Anledningen til at den trykkes igen 30 år senere, er den diskussion der udfoldedes ved årsmødet omkring bestyrelsens forslag om at ændre datoen for årsmødet fra "den 6. januar eller saa tæt paa denne dato som det er praktisk."

Bjarne, som var Klubbens præsident i 1988-2006 (og redaktør af *Sherlockiana* 1994-2001), gør i sin artikel glimrende rede for årsagen til at BSI valgte denne kolde januardag til at afholde den store årlige fest. Undskyldningen blev, som skrevet, at man påstod at Sherlock Holmes' fødselsdag faldt på netop denne dato. Og argumentationen for datoen var den tyndest tænkelige.

Bjarne fremlægger nogle andre forslag som måske har større sandsynlighed for at være korrekte. Og altså ikke mindst den 5. april, såmænd også Bjarne's egen fødselsdag, som det blev nævnt på årsmødet.

Nogle vil stadig føle at i betragtning af den usikkerhed der er omkring Mesterens fødselsdag, vil det være godt at vælge en ubetvivleligt sikker dato hvor noget vigtigt begyndte. Og en sådan dato er fx den 4. marts.

Baker Street

Af Palle Schantz Lauridsen

Dér på vej til restauranten,
hvor Young Stamford blev bespist,
han fortalte dr. Watson – om sin ven. Det er bevist.
Stamford bør få mange roser. Han sku' være hædersgæst
ved vor middag, hvor vi fejrer – Sherlock Holmes

med årets fest.

Baker Street, du mytens vej – fuld af gadebørn i leg,
hvor Lestrade og Gregson mødte Sherlock.

De fik aldrig nej.

Baker Street, du mytens vej – røg og Holmes' kontrafej,
hvor vi læser i Conanen nyt fra Themsens mørke kaj

Skarpt var øjet, krum var næsen,
spanden høj og ryggen rank,
syrepletter' var hans hænder, af kemi de gerne stank.
Holdt tobakken i en sutsko, og en brandy, altid klar,
stod i tantalusen i hans – vidt berømte hjemmebar.

Baker Street, vi starter dér – i et regnvåd, tåget vejr,
hvor en "høj, asketisk" Sherlock deducerer, hvem vi er.
Og han ved, "the game's afoot" – vækker Watson resolut.
Straks til Paddington de iler, toget kører – futte-fut.

Men når tyvene holdt fridag
og i Gitterly holdt hus,
så sad Sherlock der og klimpred' på sin Stradivarius.
Klædt i slåbrok, fjernet fra verden, kun holdt op' af kokain.
Var det toner og akkorder, eller var det vindens hvin?

Baker Street, åh, hvor det lød – når musik fra Sherlock flød;
men den gode John H. Watson var tålmodig, nærmest blød.
Violinens skarpe støj – i tobakkens tætte røg;
Watson tænkte nok, at Mendelssohn ku' gøre Sherlock høj.

Sæt mig af ved Piccadilly,
hvor en London Bobby står,
og en hansom cab mig venter, så til Baker Street jeg når,
thi nu kalder Londons klokke, det er dér, jeg hører til,
for som Watson være med at sætte gang i natlangt spil

Baker Street ved Sherlocks fod – dér har gadens saga rod.
Syng nu med om detektiven og den arv, han efterlod.
Gode Holmes, du ramte plet! – Men når ret skal være ret,
må vi også ære Rathbone, Cumberbatch, Gillette og Brett.

En præsident i New York

Af Jens Byskov Jensen

I januar deltog jeg i den årlige fejring af Sherlock Holmes i New York. Denne tradition startede i 1930'erne, hvor forfatteren Christopher Morley inviterede nogle af sine venner (sine "kinsprits" – som i "kindred spirits") til fester, hvor omdrejningspunktet var Sherlock Holmes. De første møder i *The Baker Street Irregulars* blev afholdt i smugkroer (de såkaldte "speak-easies"), så der blev drukket en del alkohol. Deraf kom også traditionen med at udbringe skåler til conaniske personer. Disse fester udviklede sig til egentlige middagsselskaber, og antallet af inviterede deltagere steg.

I starten var det som sagt en kreds af Christopher Morleys venner der mødtes – han havde desuden en "klub" med den dragende titel *The Three Hours for Lunch Club*. Men der kom også "irregulars" tilrejsende fra andre dele af landet end New York. I takt med at BSI blev mere organiseret og formelt, mistede Morley interessen for foreningen.

Siden er festlighederne i New York blevet mere og mere omfattende. Da Julian Wolff stod for BSI i 60'erne inviterede han sine udenbys venner hjem i sin lejlighed på Manhattan dagen efter BSI-middagen til cocktails (flere cocktails). Dette blev starten på den nu officielle BSI-cocktailparty om lørdagen.

Men festlighederne starter efterhånden allerede om onsdagen, hvor *The Adventuresses of Sherlock Holmes* (ASH) afholder Ash Wednesday. Dette er en uformel sammenkomst, hvor alle sherlockianere fra nær og fjern er velkomne til at mødes og få lidt at spise sammen. I år blev det afholdt på Annie Moore's Irish Pub (22 E 41st St), og det var traditionen tro Susan Rice og Mickey Fromkin, der havde arrangeret.

Et populært tilholdssted for sherlockianere ugen igennem er O'Lunney's (145 W 43rd St), hvor man mødes imellem eller efter de officielle arrangementer. Amerikaneren Paul Smedegaard, BSI – som var æresmedlem af Sherlock Holmes Klubben – tilbragte så meget tid på O'Lunney's, at han efter sin død har fået opsat en mindetavle på stedet. Pauls far var dansk-amerikaner, og på et besøg i København hørte Paul om Sherlock Holmes Klubben. Han fandt frem til klubbens generalsekretær, A.D. Henriksen, hvorefter han blev inviteret på te hos A.D. Her blev han stillet en række spørgsmål om Mesteren, hvorefter han kunne betragte sig selv som medlem af klubben.

Torsdag er en aktiv dag for sherlockianere, der gerne vil have alle oplevelser med. Ved 9-tiden samles en gruppe mennesker foran The Roosevelt Hotel (der er et yndet tilholdssted for sherlockianere), og i samlet trop anført af Jim Cox drager de ud på den årlige Christopher Morley Walk. Her kommer man forbi bygninger og steder med særlig tilknytning til Christopher Morley – steder han har arbejdet, steder han har holdt af, og der er selvfølgelig også et par besøg med relation til *The Baker Street Irregulars*. Man slutter med frokost på McSorley's Old Ale House (15 E 7th St), som er et besøg værd i sig selv. Senere på eftermiddagen mødes skribenter, der dette år har fået offentliggjort en arti-

kel i *The Baker Street Journal*, til uddelingen af The Morley-Montgomery Award, som tildeles årets bedste artikel. Herefter kan man lytte til BSI Distinguished Speaker Lecture med en ofte kendt og afholdt foredragsholder – hvis man vel at mærke har købt billet, for der er som regel udsolgt.

Samme aften afholder *The Baker Street Babes*, der udsender podcasten af samme navn, et overflødhedshorn af en social sammenkomst, hvori der ofte indgår skåltaler, musikalske optrin, kostumekonkurrencer, samt en storstilet auktion over en lang række effekter med relation til Sherlock Holmes lige fra stramejpuder til førsteudgaver. Auktionens overskud går ubeskåret til krigsveteraner. Aftenen er som regel utrolig underholdende, hvor mange sherlockianske generationer blandes i skøn forvirring – og hvad kan være bedre end velgørende morskab?

Fredag fortsætter festen med den årlige William Gillette Memorial Luncheon, der traditionen tro afholdes på Connolly's (121 W 45th St) af Susan Rice. Det meste af dagen kan man også besøge The Mysterious Bookshop – den hellige gral for spændende, sjældne, eller bare uundværlige bogindkøb – idet Otto Penzler holder åbent hus fra 11 til 17. Og fredag er jo også dagen for begivenheden der startede det hele: The Baker Street Irregulars Dinner. Her kan kun medlemmer og inviterede gæster deltage. De seneste år er middagen blevet afholdt på den private Yale Club (50 Vanderbilt Avenue) med forudgående cocktailreception. Her er det også muligt for medlemmer at bo under deres besøg, og således kan man gå tørskoet til middag – hvilket kan være en stor fordel, da der ofte er bidende koldt i New York i januar!

For dem, der ikke er blevet inviteret til middagen i BSI (eller er medlemmer), er alt håb ikke ude. Samtidig afholdes en Gaslight Gala, hvor alle er velkommen. Efter sigende skulle det være enormt festligt. Aftenen rundes gerne af på O'Lunney's, hvor gæster fra begge middage samles.

Lørdag er der åbent i The Merchants Room, hvor man kan købe sig fattig for de penge, man ikke brugte dagen før i The Mysterious Bookshop. The Baker Street Irregulars udgiver hvert år en række bøger, som kommer til salg her – og ofte kan man være heldig at få sine eksemplarer signeret af forfatterne, da de gerne er at finde i lokalet. Også en række andre sælgere af alskens sherlockianske varer har fundet vej herhen, så der er virkelig noget at se på.

Ved middagstid afholdes den årlige og traditionsrige BSI Cocktail Reception. Det er en meget populær begivenhed, fordi det er det eneste BSI-arrangement, hvor alle kan deltage uden at være medlem eller inviteret. Dette resulterede også i, at der i år var udsolgt!

Lørdag aften afholdes The Very Irregular Lost in New York with a Bunch of Sherlockians Dinner, der afholdes på O'Lunney's, og det er Jerry Kegley, der arrangerer denne hyggelige aften. Det hele startede egentlig som en uformel sammenkomst, som navnet antyder, for udenbys sherlockianere, der manglede noget at lave lørdag aften, inden de skulle hjem søndag. Undervejs har det udviklet sig til en tradition, som det bestemt er værd at tage del i.

Og endelig kan man søndag sige farvel til sine sherlockianske venner ved ASH Brunch, arrangeret af *The Adventuresses of Sherlock Holmes* repræsenteret ved Tamar Zeffren og Tiffany Knight. I år blev det afholdt på The Long Room (120 W 44th St), og det var rigtig hyggeligt. En god måde at afrunde besøget på.

Virkelighedens professor Moriarty

Af Kåre Johannessen

Som en del andre har også jeg en kommodeskuffe, fyldt med skitser og noter til fremtidige, spændende romanprojekter. Bøger, der ganske givet ville blive bestsellere og milepæle i verdenslitteraturen, og helt sikkert straks ville blive filmatiseret af tidens førende instruktører med de ypperste skuespillere i hovedrollerne (og, hvem ved – tør man drømme så dristigt? – måske ligefrem lavet til musicals!)... hvis blot jeg altså kunne tage mig sammen til at få dem skrevet!

Blandt disse er der særligt én roman, som jeg må tilstå, at det ærgrer mig grusomt, at jeg ikke kan få løbet i gang. En beretning, der er så betagende, at den helt afgjort *burde* fortælles. En levnedsskildring af en længst afdød vaneforbryder, hvis navn er ukendt uden for ret snævre kredse – men hvis litterære alter ego til gengæld er kendt af enhver. Han var nemlig... (ta-daah!) virkelighedens professor Moriarty, Sherlock Holmes' brillante nemesis og ærkefjende!

Conan Doyle, der skrev de udødelige beretninger om mesterdetektiven, omtaler flere gange Moriarty som "Forbryderverdenens Napoleon" – en ærestitel som i virkeligheden blev formuleret i 1888 af sir Robert Anderson, det senvictorianske Londons mest prominente politichef, om en herre ved navn *Adam Worth*. Worth opholdt sig i de år netop i London, og skønt det ikke kan påvises, er det faktisk ikke utænkeligt, at Doyle og Worth er stødt på hinanden. Der er ingen tvivl om, at Doyle har kendt til Worth, som på den tid var ikke så lidt af en celebrity i Londons under- (og over!)verden. Og DoYLES ven, Dr. Chandler Briggs, hævdede, at forfatteren betroede ham, at han havde brugt Worth som inspiration for ærkeslynglen.

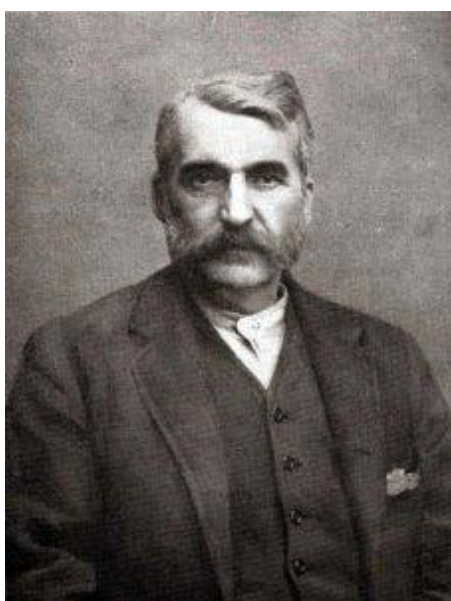
Ganske som den fæle Moriarty havde Worth opbygget et kriminelt netværk med forgreninger over hele Europa og USA. Men i modsætning til sin diabolske fiktive modpart var Worth imidlertid slet ikke en livsfarlig og hensynsløs voldspsykopat – tværtimod. Gennem hele sin lange og vidtfavnende kriminelle løbebane fastholdt han et ubøjeligt princip om aldrig at gribe til vold; en ufravigelig regel, der omfattede alle i hele hans vidtstrakte netværk. Ifølge William Pinkerton, medejer af det berømte detektivbureau og en af de opdagere, der i årevis stæsedede rundt i hælene på Worth, var det en urokkelig og fundamental leveregel; i et privat erindringskrift om den berømte forbryder skriver han, at Worth *"aldrig begik et røveri, hvor det var nødvendigt at gribe til våben, eller forsøgte at flygte fra tilfange tagelse ved rå vold. Han fastholdt, at en mand med en god hjerne ingen ret havde til at bære våben – at der altid kunne findes en anden måde, en bedre måde, ved at bruge hjernen."*

Man skal selvfølgelig være varsom med at idealisere forbrydere. At Worth ikke var voldelig, betyder jo ikke nødvendigvis, at han var alle tiders fine fyr og et godt forbillede. Hans gerninger havde stadig ofre, der led under de kriminelle aktiviteter. Vi har en sjov tilbøjelighed til at se en Robin Hood i alle elegante forbrydere med flamboyant personlighed, og det ville være meget nemt at opfatte Adam Worth, på samme måde som vi opfatter f.eks. Victor Lustig (svindleren, der solgte Eiffeltårnet til skrot. To gange!) – men ingen af dem var selvfølgelig blandt Guds bedste børn. De var kriminelle, deres gerninger var forbrydelser – og forbrydelser har altid ofre.

Alligevel er det svært at komme uden om, at Adam Worth var en fascinerende skikkelse, og at han – sideløbende med sine mørkere, kriminelle tilbøjeligheder – havde sine sympatiske, ligefrem betagende, sider. I fiktionen er det jo også netop sådan, at den bedste helt altid er en lille smule skurkagtig, og den bedste skurk næsten kan ligne en helt. I det lys var Worth en formidabel skurk.

Worth blev født som Adam Werth i Preussen af jødiske forældre i 1844, men flyttede til Massachusetts med forældrene i 1849. Han stak af hjemmefra som 10-årig og havnede i 1860 i New York. Udbruddet af den Amerikanske Borgerkrig var en vej ud af et kedsommeligt ekspedientjob, og han gjorde hurtigt karriere; på mindre end to måneder var han forfremmet til sergent i Nordstatshæren, men deserterede under det berømte 2. slag ved Bull Run. Herefter blev det en vane at melde sig under fanerne (og indhøste den medfølgende løn), hvorefter han rutinemæssigt simulerede død – og lod sig hverve igen under et nyt navn et andet sted. Der gik dog ikke lang tid, før Pinkerton-bureauets agenter blev opmærksomme på den foretagsomme unge mand, og han måtte opgive sin ellers ganske lukrative militære løbebane og gå under jorden.

Over de følgende år etablerede han sig som et hovednavn i New Yorks underverden. Flere gange havnede han i tugthus, men blev sjældent siddende ret længe; bl.a. undslap han fra det berygtede Sing-Sing-fængsel. I november 1869, efter et indbrud i en bank i Boston, besluttede han at drage til Europa sammen med sin kumpan Charlie Bullard og havnede i Liverpool. Her traf han barpigen Kitty Flynn, som imidlertid giftede sig med Bullard. I en årrække herefter boede de tre sammen i et besynderligt menage a trois, og det temmelig usædvanlige forhold ødelagde ikke venskabet mellem Worth og Bullard. Kitty fødte to døtre, som de begge hævdede at være far til... hvilket dog heller ikke lagde en dæmper på den gode stemning. Victoriatidens England kunne indimellem være en hel del mere moralsk fleksibel end vi forestiller os (et lignende, ret åbenlyst trekantforhold

eksisterede f.eks. på samme tid mellem multikunstneren William Morris, hans hustru Jane, og malerdigteren Dante Gabriel Rossetti).

I 1873 købte Worth og Bullard-parret i fællesskab - efter at have skabt en imponerende formue ved afpresning, tyveri, svindel og allehånde andre indbringende foretagender - et herskabeligt hus i London-bydelen Clapham Common. I midten af 70'erne havde Bullard inidlertid oparbejdet et massivt alkoholproblem og begyndte at udvise voldelige tilbøjeligheder. I 1875 gik samarbejdet i stykker, og Bullard og Kitty flyttede tilbage til New York.

Året efter begik Worth sit mest spektakulære kup, da han i et dristigt tyveri stjal et maleri af den berømte engelske 1700-tals portrætmaler Thomas Gainsborough. Billedet forestillede Georgiana, hertuginde af Devonshire (som i

øvrigt portrætteres af Keira Knightley i filmen *The Duchess*, og som var en fjern slægtning af Prinsesse Diana). Maleriet blev angiveligt stjålet for at tjene som "modydelse" for løsladelsen af en af Worths folk, der var havnet i fængsel. Fyren blev dog løsladt, inden forhandlingerne kom i gang... og billedet var dermed overflødigt. Worth lader til at være blevet voldsomt betaget af maleriet og beholdt det i de næste mange år som en hemmelighed til trods for dets enorme værdi - angiveligt skjult under sin seng (!)

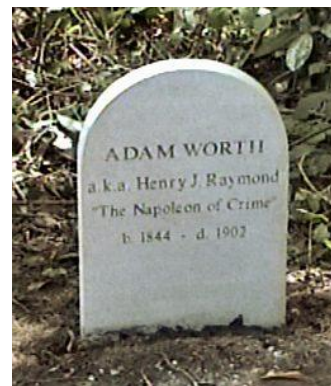
På dette tidspunkt havde Worth etableret en lyssky organisation med hovedbase i London, hvis aktiviteter strakte sig fra den amerikanske østkyst til Istanbul. Både Pinkerton-folkene, New Yorks politikorps og Scotland Yard havde et ualmindeligt godt øje til ham, men formåede ikke at bevise, hvad alle og enhver vidste: at Worth stod bag stort set al højprofileret kriminalitet på begge sider af Atlanten!

Og dog. Ligevel alle og enhver vidste det nok ikke, for i 1884 giftede han sig (vanen tro dog ikke under sit eget navn; han kaldte sig nu for *Henry J. Raymond* - et alias, han i øvrigt havde hugget fra grundlæggeren af avisen *New York Times*), og hverken hans hustru eller de deraf følgende to børn syntes at have haft den ringeste idé om, hvad hans formue egentlig stammede fra.

I oktober 1892 befandt Bullard sig atter i Europa og var havnet i fængsel i Belgien. Worth besluttede at besøge ham, og under sit ophold på kontinentet arrangerede han et overfald på en pengetransport i Liège. Jobbet gik grueligt galt, og Worth blev pågrebet. Under retssagen hørte han intet fra sin familie i London, men modtog til gengæld et brev fra Kitty Flynn i Amerika, der tilbød at betale for hans forsvar. Sagen endte med, at han blev idømt en relativt beskeden dom på 7 års strafarbejde. Trods et alenlagt anklageskrift, stykket sammen af alle hans mellemværender med politikorps over hele den vestlige verden, var man nemlig ikke i stand til at bevise andet end røveriet i Liège. I marts 1893 blev han indsat i statsfængslet i Leuven.

Enter fire års afsoning blev han løsladt for god opførsel. Hans formue var for længst borte, hans netværk eksisterede ikke længere, og hans hustru var blevet sindssyg og indlagt på et asyl. Det lykkedes Worth at komme til New York, hvor han opsøgte sine to børn. Under opholdet tog han, temmelig overraskende, kontakt til William Pinkerton, som han tilbød at overdrage det stadig forsvundne Gainsborough-maleri mod en findeløn (!) på 25.000 \$. Under deres møde aflagde Worth en fuld tilståelse til Pinkerton, der uvist af hvilke årsager aldrig forfulgte de mange oplysninger om talløse uopklarede forbrydelser. I stedet skrev agenten hele beretningen ned, og manuskriptet befinder sig nu i Pinkerton-bureauets arkiver.

Worth vendte tilbage til London, hvor han tilbragte sine sidste år under trange kår sammen med sine to børn. Da han døde i 1902, blev han begravet i en anonym fattig-massegrav på Highgate-kirkegården i det nordlige London. I 1997 bekostede det Jødisk-Amerikanske Historiske Selskab en beskeden sten

på graven, der indtil da havde været umærket. Stenen anfører i øvrigt både hans rigtige navn og hans favorit-alias, Henry J. Raymond.

En sidste krølle på historien om "forbrydelsens Napoleon" er, at han under mødet med William Pinkerton i 1898 indgik en temmelig uventet aftale; han bad nemlig agenten om, at hans - Worths - søn måtte blive optaget som elev i detektivbureauet. Mesterforbryderens gave til sønnen var... en karriere i kampen mod kriminalitet!

Skønt stort set ukendt i dag har Adam Worth alligevel fundet veje til den moderne massekultur (ud over den herostratiske berømmelse som model for Sherlock Holmes' rival); han optræder som bifigur i adskillige knaldromaner og

spillefilm og er såmænd blevet legemliggjort af både Michael Caine og Mark Hamill (førstnævnte i den letbenede krimi-komedie *Harry and Walter go to New York* fra 1976). Og er fortællingen om Worth måske ikke helt så højspændt og hyperdramatisk som hans ufrivillige alter egos - så var han til gengæld et væsentlig mere sympatisk be-

kendskab end det psykopatiske forbrydergeni professor Moriarty; på visse punkter synes han faktisk at have mindet mere om Egon Olsen...

Highgate-kirkegården, Worths sidste hvilested, er i øvrigt en af Londons mest betagende (og mest oversete!) attraktioner. Her finder man et righoldigt sortiment af interessante knogler, fra Karl Marx over kulturfatteren Douglas Adams

til punk-ikonet Malcolm McLaren. Stemningen på kirkegården har umiskendelige ligheder med de klassiske Dracula-film - af hvilke en del faktisk er optaget på stedet - og har sågar sin helt egen vampyrmytologi. Det kan varmt anbefales at fornøje sig med en rundvisning, dersom vejen skulle falde forbi London.

Adam Worths liv er uddybende beskrevet i en udmærket Biografi af Ben Macintyre, *The Napoleon of Crime - Life and Times of Adam Worth, Master Thief* (1997). 🌿

Medlemsliste, marts 2018

- Anders Hammarquist, BSI, Malmø, Sverige (1986)
 Anne Holst Thorsner, Hellerup (2017)
 Arne Nielsen, København N (2012)
 Asta Schantz Koch, Berlin, Tyskland (2014)
 Bjarne Juul, Humlebæk (1974)
 Bo Green Jensen, Snekkersten (1994)
 Christian Monggaard, Østed, Lejre (2012) *best.medlem,*
 Dennis Jürgensen, Rødovre (2016) *webmaster*
 Dinna Bjørn, Oslo, Norge (1981)
 Elena Ranild, København V (2011)
 Henrik Slott Nielsen, Århus (1978)
 Henrik Nisbeth, Esbjerg (2001)
 Jakob Levinsen, Vallø, Køge (2013)
 Jens Byskov Jensen, BSI, Give (2000) *præsident*
 Jørgen Jespersen, Espergærde (1974)
 Katja Dahlstrøm Storm, Brønshøj (2017)
 Lasse Rask Hoff, København Ø (2014)
 Lene Bach Cordes, Frederiksberg (1982)
 Lise Kabel, Aarhus (2018)
 Lise Lotte Frederiksen, Frederiksberg (1984)
 Mattias Boström, BSI, Bålsta, Sverige (1990)
 May Christiansen, København N (1977)
 Mette Pedersen, Hellerup (2016)
 Mia Stampe Lagergaard, BSI, København N (1989)
 Michael Bjarre, Kolding (2018)
 Michael Enevoldsen, Greve (2018)
 Michael Skov Lambek, Valby (2009) *skatmester*
 Mikkel Lund, Vallensbæk (2011)
 Morten Søndergård, København S (2016)
 Morten Visby, København V (2014)
 Niels Søndergaard, København N (2016)
 Palle Dyhre Andersen, Indian Wells, Californien (1967)
 Palle Schantz Lauridsen, København V (2012) *best.medlem*
 Paw Mathiasen, København Ø (2016)
 Peter Borberg, Odense M (2016)
 Peter Sørensen, Aalborg (1983)
 Sara Krohn Deleruran, København N (2014)
 Svend Ranild, Vanløse (1986 & 2008) *vicepræs., redaktør*
 Søren Tordrup, Køge (2017)
 Therese Ranild, København V (2011)
 Thessa Jensen, Hjørring (2013)
 Torben Carlsen, Brønshøj (1998) *revisor*
- Æresmedlemmer
- Adeline Tinning, Milburn, New Jersey (2000)
 Alvin Andersen, København NV (2014) (medlem 1971)
 Anne Mette Fage-Pedersen, Brenderup (1996) (medl. 1976)
 Bjarne Rother Jensen, Aalborg (ærespræs. 2014, medl 1996)
 Erik Drewsen, Gånghester, Sverige (2012) (medlem 1962)
 Gunnar Berndorf, Holbæk (2018) (medlem 1950 & 2013)
 Jon L. Lellenberg, BSI, Santa Fe, New Mexico (1980)
 Katherine Karlson, BSI, Binghamton, New York (2000)
 Kiyoshi Tanaka, BSI, Yokohama, Japan
 Margaret Smedegaard, BSI, Racine, Wisconsin (2000)
 Mary Ann Bradley, Indianapolis, Indiana (2000)
 Mike Whelan, BSI, Indianapolis, Indiana (2000)
 Niels Birger Wamberg, Virum (1970)
 Nils Nordberg, BSI, Lørenskog, Norge (1971) (medl. 1967)
 Peter E. Blau, BSI, Bethesda, Maryland (1979)
 Ronald Burt De Waal, BSI, Salt Lake City, Utah (1979)
 Steen Bichel, Hundested (2013) (medlem 1963)
 Susan E. Dahlinger, BSI, Highland, New York (2000) 🌿

